

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar
Year: 8 – Number: 28 p. 67-78, Summer 2024

Özel Yetenekli Çocuklarla Yapılan Metafor Çalışmaları: SistematiK Bir Derleme*

Metaphor Studies with Specially Gifted Children: Systematic Review

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1487451>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliř Tarihi /
Article Arrival Date
21/05/2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
28/06/2024

Makale Yayım Tarihi /
Article Publication Date
30/06/2024

Asya Studies

Fatma Zehra Güney
Yüksek Lisans Öğrencisi
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Özel Eğitim ABD
fatmazedra56@hotmail.com
ORCID: 0009-0000-4087-3023

Dr. Öğr. Üyesi Serdar Sönmez
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Özel Eğitim Bölümü
serdar.sonmez@gop.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9050-3570

Öz

Özel yetenekli çocukların eğitimi alanında yapılan çalışmalara bakıldığında metafor çalışmalarının sıklıkla yapıldığı görülmektedir. Metaforlar özel yetenekli çocukların düşüncelerinin özetlenmesine ve anlaşılabilirliğini arttırmaya katkı sağlamaktadır. Özel yetenekli çocuklarla yapılan mevcut metafor çalışmalarının gözden geçirilmesiyle bu alanda çalışma yapan uzmanlara yardımcı olmak hedeflenmiştir. Bu çalışmada sistematik derleme yöntemi kullanılarak Google akademik, Dergipark, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Proquest Central veri tabanlarından 2018-2023 yılları arasında Türkiye’de özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmaları taranmıştır. Yapılan tarama sonucunda 29 ilgili çalışma tespit edilmiş ve incelenmiştir. Bu çalışmaların türlerine göre dağılımı, yıl, katılımcı grup, yöntem, veri analizi ve metafor konularının kategorileri bakımından incelenmiştir. Genel olarak yapılan metafor derleme çalışmalarıyla benzerlik gösterse de bu örneklem grubunun tek başına ele alındığı ilk çalışma olmasından dolayı da literatürde ilk özelliği göstermektedir. Araştırma bulgularına göre; örnekleme oluşturan 29 çalışmanın 26’sının makale 3’ünde tez çalışması olduğu gözlemlenmiş ve metafor çalışmalarının katılımcı grubunu genellikle ortaokulu öğrencilerinin oluşturduğu, veri analizi olarak da içerik analizi yönteminin çoğunlukla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca metafor çalışmalarının dersler, okul ve BİLSEM konulu yoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir. Metafor çalışmalarına bakıldığında daha çok araştırma makaleleri yazıldığı ancak yüksek lisans ve doktora tezi yazımının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda özel yetenekli çocukların metaforik algılarını belirlemeye yönelik daha fazla çalışma yapılması ve metafor konularında daha geniş bağlam araştırılarak çalışmaların artırılması önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenek, Metafor, SistematiK Derleme

Abstract

When we look at the studies conducted in the field of education of gifted children, it is seen that metaphor studies are frequently conducted. Metaphors contribute to summarizing the thoughts of gifted children and increasing their comprehensibility. By reviewing the existing metaphor studies conducted with gifted children, it is aimed to help experts working in this field. In this study, using the systematic review method, metaphor studies on gifted children in Turkey between 2018-2023 were scanned from Google Scholar, Dergipark, YÖK National Thesis Center, ProQuest Central databases. As a result of the search, 29 relevant studies were identified and analyzed. The distribution of these studies by type, subject, year, participant group, method, data analysis and categories created as a result of metaphors were examined. Although it is similar to the metaphor compilation studies in general, it is the first study in the literature because it is the first study in which this sample group is handled alone. According to the research findings, it was observed that 26 of the 29 studies constituting the sample were articles and 3 of them were thesis studies, and it was concluded that the participant group of the metaphor studies generally consisted of secondary school students and the content analysis method was mostly used as data analysis. In addition, it has been observed that metaphor studies are concentrated on lessons, school and BİLSEM. Considering the metaphor studies, it was concluded that more research articles were written, but master's and doctoral thesis writing was low. In line with these results, it was suggested that more studies should be conducted to determine the metaphorical perceptions of gifted children and studies should be increased by investigating the wider context on metaphor issues.

Keywords: Giftedness, Metaphor, Systematic Review

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Güney, F. Z. & Sönmez, S. (2024). Özel Yetenekli Çocuklarla Yapılan Metafor Çalışmaları: SistematiK Bir Derleme. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 8(28), 67-78.

***COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları: Bu makale için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu makale, Creative Commons lisansı altındadır. Bu makale için etik kurul onayı gerekmemektedir.

GİRİŞ

Türkiye, özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde güçlü bir kültürel mirasa sahiptir (Şahin, 2020). Osmanlı İmparatorluğu döneminde Enderun Mektebi'nde başlayan zeki çocukların eğitimleri Türkiye Cumhuriyeti döneminde de devam etmiştir (Özsoy, 2015). Özel yetenekli çocuklar için Cumhuriyet döneminde birçok yasa ve yönetmelik çıkarılarak gelişimlerini destekleyici çalışmalar yapılmıştır. 2018 yılında yayınlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde özel yetenekli birey; yaşlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey olarak tanımlanmıştır. Özel yetenek, yalnızca birkaç kişide bulunan bir özellik olmayıp üstün zekâlılık düzeyine bakılmaksızın tüm bireylerde bulunan derece, sıklık, ortaya çıkma zamanı ve özelliklerin birleşimi bakımından benzersizdir (Akarsu, 2004).

Özel yetenekli çocuklar ilgi alanları, öğrenme derinliği ve öğrenme hızı açısından akranlarından farklı özelliklere sahip olabilirler (Dağlıoğlu, 2010). Özel yetenekli bireyler hem tipik gelişen akranlarından aynı zamanda birbirlerinden farklı özelliklerde göstermektedirler (Rotigel, 2003). Özel yetenekli çocukların gelişim özelliklerine bakıldığında; yoğun merak duygusu, dikkati uzun süre sürdürme, soyut düşünme, bilgiyi iletme yeteneği, özgün fikirler üretme yeteneği, yaratıcılığını bilişsel özellikler bilişsel gelişim alanı özelliklerindedir. İyi hafıza erken dil gelişimi, gelişmiş kelime dağarcığı, karmaşık konuşma biçimlerinin kullanımı ve uygun metaforlar ve analogiler ise dil gelişimi alanının özellikleridir. Ayrıca motor gelişimindeki dönüm noktalarına ulaşma konusunda akranlarından daha hızlıdır. Yazma ve el yazısı konusunda diğerlerinden öndedirler. Sosyal ve duygusal gelişim açısından erken dönemde empati gelişimi, duygusal yoğunluk/duyarlılık, eleştirilere karşı aşırı duyarlılık, kişinin kendi sınırlılıklarından hayal kırıklığı yaşaması, farklılıkları erken fark etme, olgun bir mizah anlayışı ve mükemmeliyetçilik gösterirler (Kavruk ve Seyitoğlu, 2022). Bu özelliklerin her biri alan yazısında ayrı çalışma konusu olmakla birlikte bu çalışmada özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmaları incelenecektir.

Saban'a (2004) göre metaforlar, olayların yapısı ve işlevi hakkındaki düşüncelerimizi oluşturmak, düzenlemek ve kontrol etmek için en güçlü psikolojik araçlardan biridir. Semerci'ye (2007) göre metaforlar canlı ya da cansız, soyut ya da somut, olumlu ya da olumsuz olabilir. Metaforlar aynı zamanda bilgi toplama ve araştırma araçları olarak da kullanılmaktadır. Metaforlar, yeterince anlaşılmayan konuların anlaşılmasını kolaylaştırır. Ayrıca konuların açıkça formüle edilmesinde ve daha da önemlisi fikirlerin bir özütünün sağlanmasında önemli bir rol oynar. Metaforlar insanların iki şeyi karşılaştırmasına, iki şey arasındaki benzerlikleri vurgulamasına veya bir şeyi başka bir şeyle değiştirerek açıklamasına yardımcı olur (Kılcan, 2019). Öğrencilerde kullanıldığında ise entelektüel gelişim sürecinde algı ve öğrenme stillerini keşfetmelerini ortaya koyabilecek bir tekniktir (Ocak ve Gündüz, 2006). Metaforlar pedagoji ve eğitimde beceri gelişimi için önemli mekanizmalardır. Bununla birlikte metaforlar, problem oluşturma, değerlendirme ve keşif için bir araç olarak da kullanılabilir (Saban, Koçbekar ve Saban, 2006). Müfredat geliştirme ve planlama gibi eğitimin her alanında; eğitimde öğrenmeyi teşvik etmek ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmek için de kullanılmaktadır (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Metaforlar aracılığıyla geliştirilen bilişsel süreçler bireyler üzerinde duygusal bir etki yaratmaktadır. Bilişsel ve duygusal süreçlerin etkileşimi, insanları kendi duygu ve düşüncelerini ya da başkalarının duygu ve düşüncelerini tanımlamak için metafor kullanmaya yöneltmektedir. Bu bağlamda metaforlar bireylerin dünyayı ve kendilerini nasıl algıladıklarını göstermektedir (Girmen, 2007). Bireylerin çevrelerini anlamaları ve bilişsel olarak organize etmelerinde güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme aracı olarak önemli bir etkiye sahiptir. Metaforlar, özellikle karmaşık kavramların ve terminolojinin öğrenilmesi sürecinde soyut kavramların somutlaştırılmasında ve görselleştirilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Bu bağlamda metaforlar yalnızca yeni bilgilerin öğrenilmesini kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda düşünme ve algılama biçimlerini de temsil eder (Morgan 1998). Eğitim alanında kullanılan metaforlar karmaşık kavram ve olguların açıklanması amacıyla kullanılan araçlardır (Saban vd., 2006).

Alan yazısında araştırma yöntemi ve çalışılan konu bakımından bu çalışmayla benzer nitelikler taşıyan Koca ve arkadaşları (2021) tarafından "Türkiye'de okul kavramına ilişkin metafor araştırmalarının değerlendirilmesi: Bir meta sentez çalışması" isimli çalışmalarında Türkiye'de 2008-2019 yılları arasında yayınlanmış olan okul kavramına ilişkin 17 nitel araştırmayı incelemişlerdir, sonucunda da aile/ev/yuva metaforu çoğunlukla üretildiği ayrıca bilgi yuvası ve hapisane metaforunun da önemli düzeyde üretildiğini buradan hareketle de olumlu bir okul ikliminin sağlanmasının önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sönmez Ektem ve Özer AYTEKİN (2020) tarafından yapılan içerik analizinde ise ULAKBİM tarafından dizinlenen dergilerde eğitim alanında yapılmış metafor çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemek

amacıyla 2006-2018 yılları arasında Türkiye adresli dergilerde yayınlanan 259 makaleyi analize dahil ederek ve kapsamlı bir çalışma yapmışlardır. Bozkır ve Kanak tarafından (2023) okul öncesi eğitim alanında yapılmış metafor çalışmalarının gözden geçirilmesi amacıyla yaptıkları çalışmayla 2018-2023 yılları arasında Türkiye’de yapılmış lisansüstü tezleri ve bilimsel makaleleri araştırmalarına dahil etmişlerdir ve örneklemelerini 50 akademik çalışma oluşturmuştur. Metafor aracılığı ile ifade edilen kavram ve olguların, yoğunlukla okul öncesi eğitime yönelik; okul öncesi eğitim çağındaki çocuk- okul öncesi öğretmeni- öğretmen adayları- okul öncesi eğitim kurumu yöneticisi- akademisyenlerin birbirlerine yönelik algılarını analiz etmeye dönük çalışmalar olduğunu gözlemlemişlerdir.

Alan yazını incelendiğinde yapılan çalışmaların daha çok genel eğitim alanıyla ilgili olduğu görülmektedir. Özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmalarının incelendiği derleme çalışmasına rastlanmamıştır. Bu derleme çalışmasında özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmalarının türlerine göre dağılımı, yıl, katılımcı grup, yöntem, veri analizi ve konulara göre kategori dağılımı bakımından mevcut çalışmaların gözden geçirilmesiyle alan yazınına katkı sağlamak amaçlanmış ve bu alanda yapılacak ileriye yönelik çalışmalar için araştırmacılara yol gösterici olacağı düşünülmüştür. Bu amaçlar doğrultusunda araştırma soruları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların yayınlandıkları yıllarına göre dağılımı nasıldır?
3. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?
4. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
5. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların veri analiz yöntemine göre dağılımı nasıldır?
6. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların katılımcı gruba göre dağılımı nasıldır?
7. Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların konulara göre kategori dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada özel yetenekli çocuklarla Türkiye’de gerçekleştirilmiş olan metafor çalışmalarını belirlemek amacıyla sistemik derleme yapılmıştır. Alan yazınında adı geçmekte olan sistemik derlemeler, genel olarak belli bir araştırma sorusuna yanıt bulmak amacıyla araştırma sorusu ile ilgili çalışmaların belirlenen kriterler çerçevesinde düzenlenerek sentezlenmesi olarak tanımlanmaktadır. Sistemik derlemelerde çalışmanın kapsamı, hangi çalışmaların dahil edileceği, konuyla ilgili bütün araştırmaları gerekli özen ve çabayı göstererek sonucunda ise nesnel veriler elde etmek amacıyla detaylı bir şekilde analiz sağlanmaktadır (Lasserson vd., 2019).

Tarama Süreci

Bu çalışmada 2018-2023 yıllarında özel yetenekli çocuklarla yapılmış metafor çalışmalarına ulaşılması ve belli kriterler çerçevesinde incelenmesi hedeflenmiştir. Alan yazınındaki tüm çalışmalara ulaşmakta güçlük yaşanacağı düşüncesi ve aynı zamanda güncel çalışmaların detaylı incelenmesi amacıyla süre son 5 yıl ile sınırlı tutulmuştur. Bu nedenle başlangıç yılı 2018 olan özel yeteneklilerde çeşitli konular üzerine yapılmış metafor çalışmalarını bulmak için Google akademik, Dergipark, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Proquest Central veri tabanlarına ve arama motorlarında *özel yetenek, metafor, algı, görüş, zihinsel algı, üstün zekâ, üstün yetenek* sözcükleri ile eşlenerek tarama yapılmıştır. Bunlara ek olarak Google search da genel arama yapılmış ve başlıklardan yola çıkarak çalışmalar ayrılmıştır. 37 çalışmaya ulaşılmıştır. Başlıkta “metafor” anahtar kelimesinin geçmediği ancak metafor belirleme çalışması olabilecek çalışmalara da ayrıca bakılmıştır. Dahil etme ve dışlama kriterleri göz önünde bulundurularak 29 ilgili çalışma araştırma kapsamına alınmıştır. Bunların da 26’si makale 3 tanesi tez çalışmasıdır. Tarama sonucunda ulaşılan çalışmalar araştırmacı tarafından oluşturulan kriterlere göre analiz edilmiş ve dâhil etme ve dışlama ölçütleri açısından değerlendirilmiştir.

Dâhil Etme ve Dışlama Ölçütleri

Araştırmada dâhil etme ölçütleri; a) Çalışmanın Türkiye’de yapılmış olması, b) Özel yetenekli çocuklarla yapılmış olması, c) Yayın dilinin Türkçe olması, d) Taramada Google Akademik, Dergipark, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Proquest Central veri tabanlarının kullanılması, e) Çalışmaların 2018-2023 yılları arasında yayınlanmış olması olarak belirlenmiştir.

Dışlama ölçütleri ise; a) Türkiye dışı çalışmalar, b) Derleme makaleler, kitap bölümleri, bildiriler c) Örneklem grubunun özel yetenekli çocuklar olmadığı çalışmalar, d) 2018 öncesi çalışmalar, e) Özel yetenekli çocuklarla farklı grupların örneklem olarak alındığı çalışmalar araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırma alanını 26 makale 3 tez çalışması oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Çalışmaya dâhil edilen makaleler içerik analizi yöntemiyle detaylı bir şekilde incelenmiştir. İçerik analizi; sistematik, tarafsız ve yinelenbilir (Krippendorff, 2018) bir yöntemle çalışmaların ana temalar hâlinde incelendiği, kodlandığı ve bazı sözlü yorumların ortaya çıkarıldığı bir yöntemdir (Cohen vd., 2013). Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen makale yayın sınıflama formu kullanılarak sıralanan kategorilerde analiz edilmiştir.

Betimsel analizde her bir çalışma a) Çalışmanın türü, b) Konu, c) Yıl, d) Katılımcı grup, e) Yöntem, f) Veri analizi ve g) Metaforlar sonucunda oluşturulan kategoriler açısından değerlendirilmiştir. Araştırmacılar, tüm maddeler üzerinde görüş birliğine vararak ve her bir maddede nelere dikkat edeceğini ve kodlamanın nasıl yapılacağını seçilen örnek bir makale üzerinde tartışarak belirlemişlerdir.

Güvenirlilik

Güvenirliliğini sağlamak için araştırmanın amacı ve alt amaçları açık bir şekilde ifade edilmiştir. Bulgular kısmında sunulan verilerin geçerliliği için veri toplama aracı, dahil etme ve dışlama kriterleri detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Bulgular kısmında alt amaçların her biri tablo ve grafikte açık bir şekilde sunulmuştur. Veri toplama aşamasında her iki uzman da bağımsız olarak çalışmış, fikir ayrılığı yaşanan durumlarda uzlaşma sağlanmıştır, görüş birliği sağlanamayan herhangi bir veri olmamıştır. Dolayısıyla kodlayıcı güvenirliliği sağlanmıştır.

Araştırma için geliştirilen makale yayın sınıflama formu mevcut literatür incelenerek araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan makale yayın sınıflama formuna dahil etme kriterlerine uygun bütün makale ve tezler; tür, yayınlanan yıl, araştırmanın yöntemi, örneklem büyüklükleri, veri analizi yöntemi, konu, örneklem grubu ve metafor kategorileri olarak işlenmiş ve analiz edilmiştir.

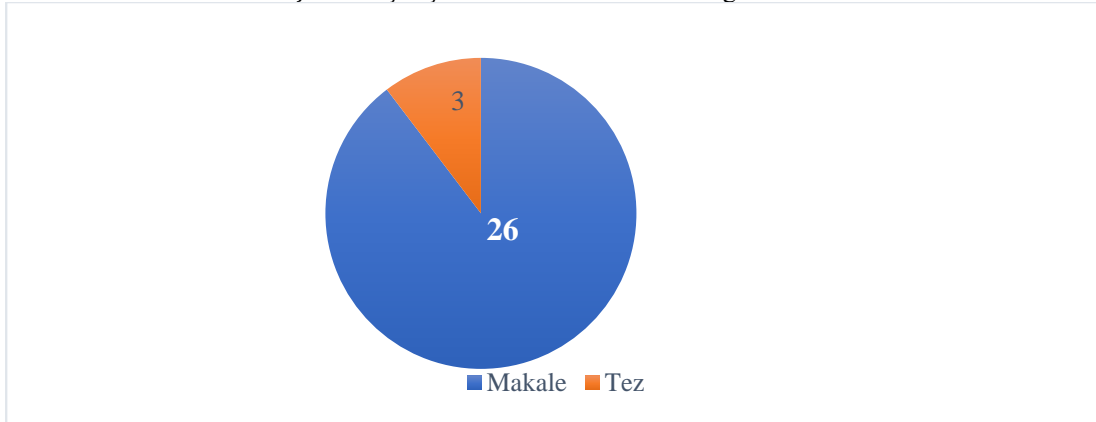
Bu çalışmayı yapan araştırmacılardan ilki 10 yıldır devlet okulunda özel eğitim öğretmenliği yapmaktadır. Bu alanda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. İkinci araştırmacı ise özel eğitim alanında çalışmaları bulunan öğretim görevlisidir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma sorularına yönelik bulgulara ve açıklamalarına yer verilmiştir.

“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların türlerine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 1’de gösterilmiştir.

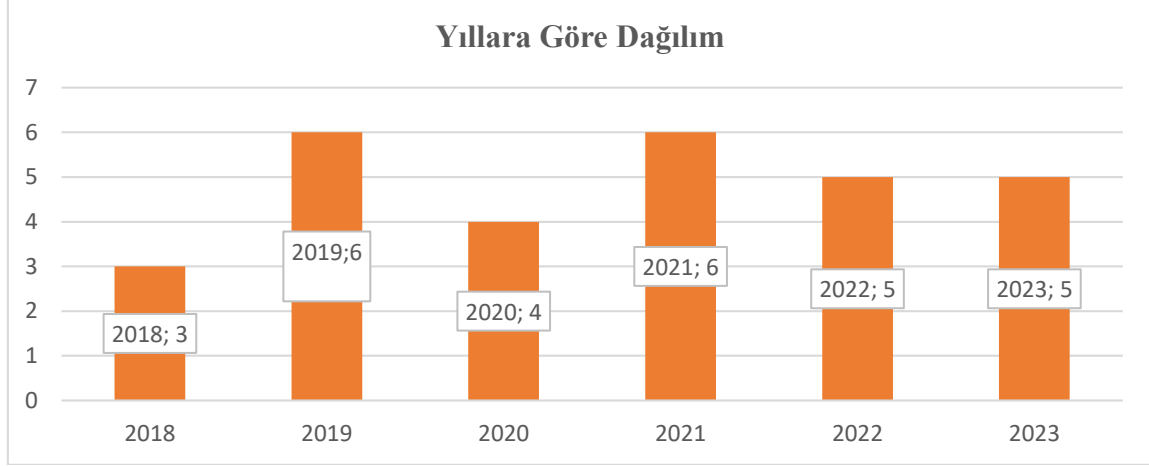
Şekil 1: Çalışmaların Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 1’de gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında gerçekleştirilen dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışmanın 3’ünün tez 26’sinin araştırma makalesi olduğu tespit edilmiştir.

“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların yayımlandıkları yıllarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 2’de gösterilmiştir.

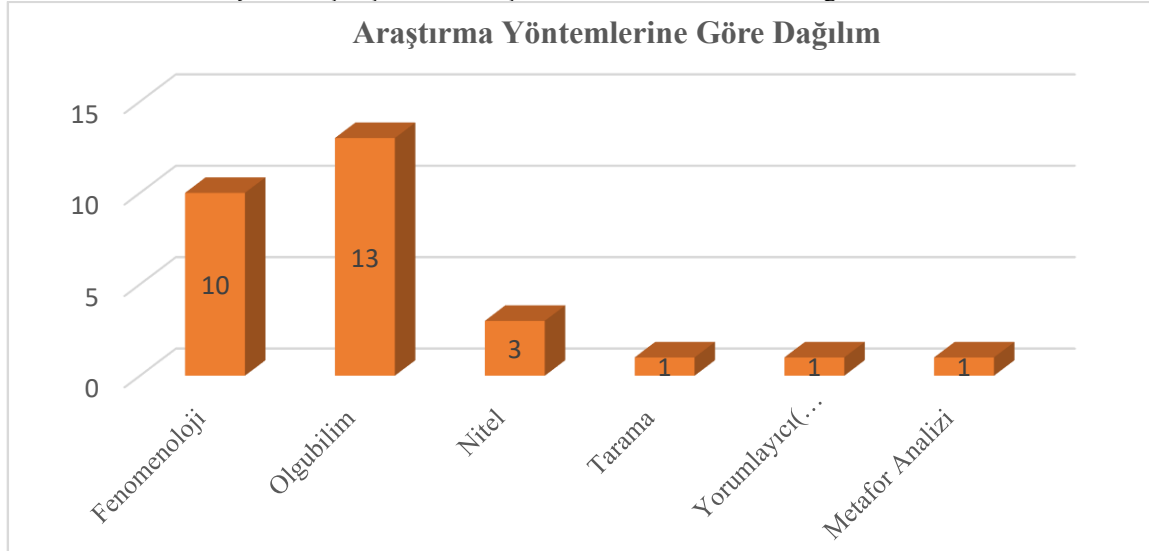
Şekil 2: Çalışmaların Yapıldıkları Yıllara Göre Dağılımları

Şekil 2’de gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışmanın 3’ü 2018 yılında, 6’sı 2019 yılında, 4’ü 2020 yılında, 6’sı 2021 yılında, 5’i 2022 yılında ve 5’i 2023 yılında yapılmıştır. Araştırmaya dahil edilen üç tez çalışmasının ikisi 2019 yılında, biri 2022 yılında yapılmıştır.

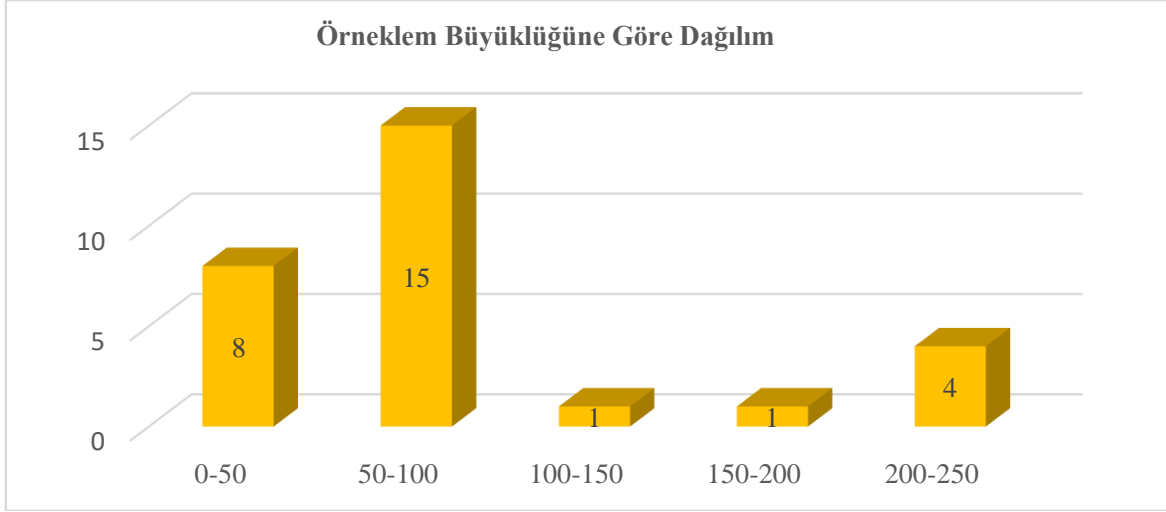
“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3: Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımları

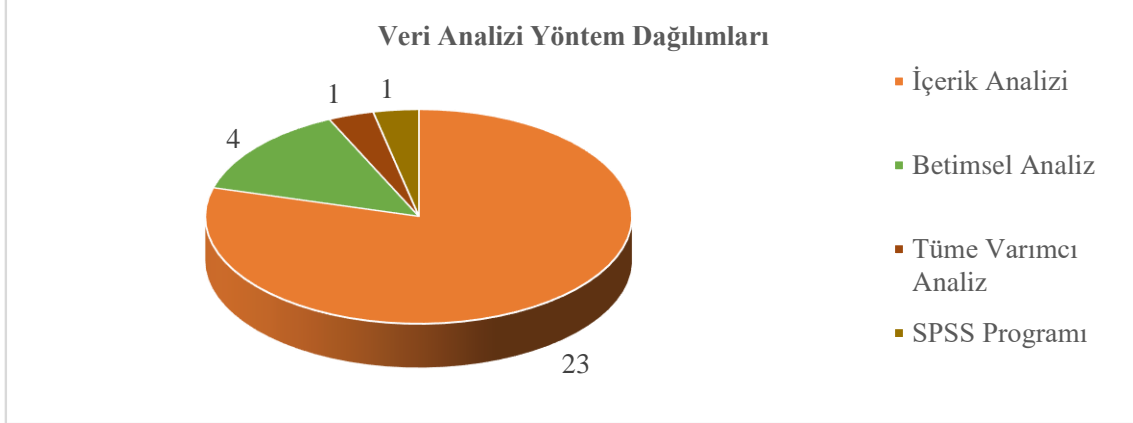
Şekil 3’te gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışmanın 10’u fenomenoloji, 13’ü olgubilim yöntemi, 3’ü nitel araştırma yöntemiyle, 1’i tarama yöntemiyle, 1’i yorumlayıcı (hermenötik) yöntemle ve 1’i metafor analizi yöntemiyle yapılmıştır.

“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4: Çalışmaların Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımları

Şekil 4'te gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışmadan 8'inin örneklem büyüklüğü 0-50 arası katılımcıdan, 15'inin örneklem büyüklüğü 50-100 arası katılımcıdan, 1'inin örneklem büyüklüğü 100-150 arası katılımcıdan, 1'inin örneklem büyüklüğü 150-200 arası katılımcıdan, 4'ünün ise örneklem büyüklüğünün 200-250 arası katılımcıdan oluştuğu belirlenmiştir.

“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların katılımcı gruba göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5: Çalışmaların Veri Analizi Yöntemine Göre Dağılımları

Şekil 5'te gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışmadan 23'ünün veri analizi yönteminin içerik analizi olduğu, 4'ünün betimsel yöntem ile, 1'inin tümevarımcı analizle yapıldığı ve 1'ininde SPSS programıyla yapıldığı belirlenmiştir.

“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların konulara göre kategori dağılımı nasıldır?” sorularına yönelik bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Örneklem Grubuna Dâhil Edilen Çalışmaların Konulara Göre Kategorileri

Kategori	Konu	f
1.Okul ve BİLSEM dersleri konulu metafor çalışmaları	Türkçe dersi ve Türkçe öğretmeni (1), Okuldaki Türkçe dersi- BİLSEM 'deki Türkçe dersi (1), Tarih dersine (1), Okuldaki sosyal bilgiler dersi-BİLSEM 'deki sosyal bilgiler dersi (1)	4
2.Çevrimiçi öğrenme konulu metafor çalışmaları	Uzaktan eğitim (2), Çevrim içi öğrenme (1), çevrimiçi sınıf (1)	3
3.Fen bilimleri konulu metafor çalışmaları	Bilim, bilim insanı, fen bilimleri ve fen bilimleri öğretmeni (1), 9 Temel fen kavramı ve fen dersi çalışma olgusu (1)	2
4.Müzik ve görsel sanatlar konulu metafor çalışmaları	Müzik kavramı (2), Sanat eseri kavramı (1), Çizgi, şekil, ışık, gölge, doku renk, değer, biçim, ton (1)	4
5.Okul, okul öğretmenleri ve BİLSEM öğretmenleri konulu metafor çalışmaları	Güzel sanatlar lisesi kavramı (1), Psikolojik danışman (1), Okul ve BİLSEM (1), Okul müdürü (1), müdür (1), rehberlik hizmetleri, rehber öğretmen (1), İdeal öğretmen (1)	7
6.Teknoloji konulu metafor çalışmaları	Pandemi sürecinde eğitim, teknoloji (1), 2053 Yılındaki Teknoloji (1)	2
7.Diğer konular	Coğrafya kavramı (1), Spor kavramı (1), "Değerlerimle değerleniyorum" eğitsel oyunu (1), Ödev (1), Proje kavramı (1), umut kavramı (1), gelecek kavramı (1)	7

Tablo 1’de gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışma metafor konularına göre kategorilendirilmiştir. Oluşturulan kategorilerden “diğer konular” kategorisinde 7 konu olduğu belirlenmiştir. Diğer konular kategorisinde en çok metafor kategorisi üretilen konu ise “coğrafya kavramı”dır. Coğrafya kavramına ait oluşturulan metafor kategorileri sırasıyla “Gizemli-keşfedici, yol gösterici, yaşamın içinden, farklı dalları olan, bilgilendirici, faydalı, zorlukları barındıran, karmaşık, belirsiz-sınırsız, kapsayıcı, bilimler arası, estetik olan, parçaların birleşimi olan ve biçimlendirici” olmak üzere toplam on dört kategori olduğu belirlenmiştir.

Oluşturulan kategorilerden “Teknoloji konulu metafor çalışmaları” kategorisinde toplam 2 çalışma olduğu belirlenmiştir. Teknoloji konulu metafor çalışmalarından en fazla metafor kategorisi üretilen konunun “2053 Yılındaki Teknoloji” olduğu belirlenmiştir. 2053 Yılındaki Teknoloji konusuna ait oluşturulan metafor kategorileri sırasıyla “göz alıcı, faydalı; bir o kadar vahşi ve zararlı bir olgu olarak 2053 teknolojisi, mükemmel uyum ve hayatı kolaylaştırıcı bir olgu olarak 2053 teknolojisi, fantastik bir yaşamın anahtarı olarak 2053 teknolojisi, her an yok etmeye hazır kontrol edilemez bir güç olarak 2053 teknolojisi, sürekli ilerleyen ve gelişen bir olgu olarak 2053 teknolojisi, bağımlılık olgusu olarak 2053 teknolojisi, Hâkim güç olgusu olarak 2053 teknolojisi” olmak üzere toplam yedi kategori olduğu belirlenmiştir.

Oluşturulan kategorilerden “Okul, okul öğretmenleri ve BİLSEM öğretmenleri konulu metafor çalışmaları” kategorisinde toplam 7 çalışma olduğu belirlenmiştir. Okul, okul öğretmenleri ve BİLSEM öğretmenleri konulu metafor çalışmalarında en fazla metafor kategorisi üretilen konunun “Okul ve BİLSEM” olduğu belirlenmiştir. “Okul” kavramı için “kısıtlayıcı bir ortam olarak okul, mutsuzluk ortamı olarak okul, sıradan bir ortam olarak okul, bilgi ve eğlence yuvası olarak okul, aile ortamı olarak okul” toplamda 5 kategori olarak belirlenmiştir. “BİLSEM” kavramı için ise “huzur ve güven ortamı olarak BİLSEM, eğlence ve mutluluk ortamı olarak BİLSEM, gelişim ortamı olarak BİLSEM, uygulama ortamı olarak BİLSEM, özgün bir ortam olarak BİLSEM” olmak üzere 6 kategori belirlenmiştir. “Okul ve BİLSEM” konusu için toplamda 11 kategori oluşturulduğu tespit edilmiştir.

Oluşturulan kategorilerden “Müzik ve görsel sanatlar konulu metafor çalışmaları” kategorisinde toplamda 4 çalışma olduğu belirlenmiştir. Müzik ve görsel sanatlar konulu metafor çalışmalarında en fazla metafor kategorisi üretilen konunun “sanat eseri” olduğu belirlenmiştir. Sanat eseri kavramına yönelik

olarak oluşturulan metafor kategorileri sırasıyla “Sanat eserinin; dışavurumcu yönü, estetik haz veren yönü, sanatsal değerini vurgulayan, terapi yönünü vurgulayan, hayal gücü farklı bakış açısı kazandırma yönü, eğlenceli yönü, yeteneğe bağlı olduğunu vurgulayan, kalıcı olduğunu vurgulayan, emek verilen niteliğini vurgulayan, görsel sanatlar ile ilişkilendiren metaforlar, yansıtmacı niteliğini vurgulayan, etkileyici niteliğini vurgulayan, özgünlük niteliğini vurgulayan, faydacı niteliğini vurgulayan, eğitici olduğunu vurgulayan, hayati derecede önemli olduğunu vurgulayan, bilimsel bir süreç olduğunu vurgulayan metaforlar” olmak üzere toplamda on yedi metafor kategorisi belirlenmiştir.

Oluşturulan kategorilerden “Fen bilimleri konulu metafor çalışmaları” kategorisinde toplamda 2 çalışma olduğu belirlenmiştir. Fen bilimleri konulu metafor çalışmalarında en fazla metafor kategorisi üretilen konunun “Bilim”, “bilim insanı”, “fen bilimleri” ve “fen bilimleri öğretmeni” olduğu saptanmıştır. “Bilim”, “bilim insanı”, “fen bilimleri” ve “fen bilimleri öğretmeni” konusuna yönelik olarak oluşturulan metafor kategorileri her bir konu için belirlenmiştir. Bilim kavramına ait kategoriler: “dinamik, yol gösteren, yararlı/ öğretici bilim, fark yaratan, karışık bilim, eğlenceli bilim”, bilim insanı kavramı kategorileri: “araştırmacı yapıda, azimli olarak, insanı kişilik özellikleriyle, insanı sonsuz özelliğiyle, insanı yol gösteren özelliğiyle, insanı gelişebilir yönleriyle, kahraman yönüyle, ileri taşıyan yönüyle, kapsamlı olarak bilim insanı”, fen bilimleri kavramı kategorileri: “bilgilendirici, eğlenceli, kapsamlı ,yol gösterici ,tanımlayıcı, ileri götüren”, fen bilimleri öğretmenine ait kategoriler: “aydınlatici, azimli, güvenli, faydalı, kıymetli ve öğrenen bir insan, zevkli bir insan” olmak üzere toplamda yirmi yedi kategori oluşturulduğu saptanmıştır.

Oluşturulan kategorilerden “Çevrimiçi öğrenme konulu metafor çalışmaları” kategorisinde toplamda 3 çalışma olduğu belirlenmiştir. Çevrimiçi öğrenme konulu metafor çalışmalarında en fazla metafor kategorisi üretilen konunun “Uzaktan eğitim” tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim konusuna ait metafor kategorileri avantaj ve dezavantaj olmak üzere iki başlık altında toplandığı belirlenmiştir. Dezavantajlarıyla uzaktan eğitim “sıkıcı özellikleriyle uzaktan eğitim, zorlayıcı yönleriyle uzaktan eğitim, gideremediği eksikliklerle uzaktan eğitim, yapay olan uzaktan eğitim, belirsizlik hissi yaşatmasıyla uzaktan eğitim, eksikliklerle uzaktan eğitim, yapay olan uzaktan eğitim, belirsizlik hissi yaşatmasıyla uzaktan eğitim”dir. Avantajlarıyla uzaktan eğitim “Okul görevini üstlenen uzaktan eğitim, sağlıklı kalabilme aracı uzaktan eğitim, faydalı yönleriyle uzaktan eğitim, eğlence kaynağı uzaktan eğitim” dir. Toplamda on iki kategori oluşturulduğu saptanmıştır.

Oluşturulan kategorilerden “Okul ve BİLSEM dersleri konulu metafor çalışmaları” kategorisinde toplamda 4 çalışma olduğu belirlenmiştir. Okul ve BİLSEM dersleri konulu metafor çalışmalarında en fazla metafor kategorisi üretilen konunun “okuldaki Türkçe dersi-BİLSEM ‘deki Türkçe dersi” olduğu belirlenmiştir. Okuldaki Türkçe dersi-BİLSEM ‘deki Türkçe dersi metafor kategorilerinin iki başlık altında sunulduğu tespit edilmiştir. Okuldaki Türkçe dersi kategorileri “sıkıcı olması, mecburi olması, tekrarlayıcı olması, korkutucu/istenmeyen bir durum olması, faydalı olması”dır. BİLSEM’ de ki Türkçe dersi kategorileri “eğlenceli olması, yaratıcı olması, geliştirici olması, çeşitli olması, faydalı olması”dır. Toplamda on metafor kategorisi oluşturulduğu tespit edilmiştir.

“Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların katılımcı gruba göre dağılımı nasıldır?” sorularına yönelik bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Araştırma kapsamında analiz edilen çalışmaların katılımcı gruba göre dağılımı

Katılımcı Grup	f
1. İlköğretim düzeyinde	3
2. Ortaokul düzeyinde	10
3. Lise düzeyinde	1
4. İlkokul ile ortaokul düzeyinde yapılan çalışmalar	4
5. Ortaokul ve lise düzeyinde yapılan çalışmalar	3
6. İlkokul, ortaokul ve lise düzeyinin dahil olduğu çalışmalar	3
7. Sınıf düzeyi belirtilmeyen çalışmalar	5

Tablo 2’de gösterildiği üzere 2018-2023 yılları arasında dahil etme ve dışlama kriterlerine uygun 29 çalışmanın katılımcı grubunun 3’ünün ilköğretim düzeyinde, 10’unun ortaokul düzeyinde, 1’inin lise düzeyindeki öğrenciler olduğu saptanmıştır. Geriye kalan çalışmaların katılımcı grubunun 4’ünün hem ilkokul ile hem ortaokul düzeyinde yapılan çalışmalar olduğu, 3’ünün hem ortaokul ve hem lise düzeyinde

yapılan çalışmalar olduğu, 3'ünün ise hem İlkokul, ortaokul hem de lise düzeyinin dâhil olduğu çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Sınıf düzeyi belirtilmeyen 5 çalışma olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu sistematik derleme çalışmasında özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmalarının türlerine göre dağılımı, yıl, katılımcı grup, yöntem, veri analizi ve konulara göre kategori dağılımı bakımından mevcut çalışmaların gözden geçirilmesiyle alan yazınına katkı sağlamak amaçlanmış ve bu alanda yapılacak ileriye yönelik çalışmalar için araştırmacılara yol gösterici olacağı düşünülmüştür. Bu kapsamda örnekleme oluşturan 29 çalışmanın 26'sının makale 3'ünde tez çalışması olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmada özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmaları ve bulguları değerlendirilmiştir.

Araştırmaların metodolojik özellikleri incelendiğinde nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen ve olgu bilim yöntemlerinin sıklıkla kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Bu konuların tekrar işlendiği ya da farklı konuların geliştirilerek yapılacağı çalışmalarla bilinmeyenleri ortaya çıkarmak, sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla farklı araştırma desenlerinde farklı araştırmalar tasarlanabilir. Ayrıca bu müdahalelerin etkililiğinin belirlenmesine yönelik deneysel çalışmalar da tasarlanabilir.

Veri analizi yöntemlerine bakıldığında 29 çalışmadan 23'ünün veri analizi yönteminin içerik analizi olduğu ve araştırmacıların onu takiben betimsel analiz yöntemini kullandığı görülürken sadece birinin SPSS programı kullanılarak analiz edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

2018-2023 yılları arasında özel yeteneklilerle yapılan metafor çalışmalarının yıllara göre yoğunluğuna bakıldığında en çok 2019 ve 2021 yıllarında altı çalışma yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan üç tez çalışmasının ikisi 2019 yılında, biri 2022 yılında yapılmıştır. Çalışmaların örneklem büyüklüğüne göre dağılımlarına bakıldığında 15 çalışmanın 50-100 örneklem büyüklüğüne sahip olduğu ve dört çalışmanın 200-250 örneklemden oluştuğu gözlemlenmiştir.

Örnekleme grubuna dâhil edilen çalışmaların konuları 7 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; Okul ve BİLSEM dersleri konulu metafor çalışmaları, çevrimiçi öğrenme konulu metafor çalışmaları, fen bilimleri konulu metafor çalışmaları, müzik ve görsel sanatlar konulu metafor çalışmaları, okul, okul öğretmenleri ve BİLSEM öğretmenleri konulu metafor çalışmaları, teknoloji konulu metafor çalışmaları ve diğer konular olarak belirlenmiştir. En çok metafor kategorisi oluşturulan konular belirlenerek bu kategoriler de sıralanmıştır. Dikkat çeken konulardan olan "Bilim", "bilim insanı", "fen bilimleri" ve "fen bilimleri öğretmeni" konulu metafor çalışmasında toplamda 27 kategori oluşturulduğu belirlenmiş ve 2018-2023 yılları arasında özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmalarında en fazla kategori oluşturulan konu olduğu dikkat çekmiştir.

Örnekleme grubuna dâhil edilen çalışmaların konularına bakıldığında 2018-2023 yılları arasında bazı konuların birden çok çalışıldığı görülmektedir. Araştırma bulgularından elde ettiğimiz sonuçlara göre "müzik, Türkçe dersi, uzaktan eğitim kavramı" iki kez çalışılmıştır. Özellikle uzaktan eğitim ve çevrimiçi öğrenme ile ilgili çalışmaların pandemi sürecinin etkisiyle olduğu düşünülmektedir. Kurt ve Kurtoglu Erden'in (2022) yılında yaptıkları çalışmada 2020 yılının Mart ayında başlayan pandeminin etkisiyle akademik çalışmalarında yönünün bu yönde olduğunu söylemeleri çalışmayı destekleyici niteliktedir.

Araştırmalar incelendiğinde metafor çalışmalarının daha çok ortaokul öğrencileriyle yapıldığı gözlemlenmiştir. Bazı çalışmalarda ise çalışılan grubun sınıf düzeyi bilgisi verilmemiştir. Ayrıca metafor çalışmalarının bulgularına bakıldığında oluşturulan metafor kategorilerinin sınıf düzeyleri aynı bile olsa araştırmacı yorumuna göre farklılıklar oluşturduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Örneğin araştırma bulgularında iki kez geçmekte olan uzaktan eğitim (Boydak Özcan vd., 2021) kavramıyla ilgili oluşturulan kategorilere bakıldığında 4 ve 8. Sınıfa giden 152 BİLSEM öğrencisiyle yapılan bir çalışmada uzaktan eğitim kavramı metafor kategorileri kapatılma, kaos, zorluk, yetersizlik, monolog, teknoloji, tıp, sinerji, eğlence, umut, üretkenlik olarak belirlenmiştir. Bir diğer çalışmada ise uzaktan eğitim kavramı (Kurnaz vd., 2023) için 77 özel yetenekli ortaokul öğrencisiyle yapılan çalışmada oluşturulan metafor kategorileri dezavantajlarıyla uzaktan eğitim ve avantajlarıyla uzaktan eğitim olarak iki başlık altında toplanmıştır. Buradan denilebilir metafor çalışmalarında örneklem büyüklüğü kategoriyi çeşitlendirebilir.

Alan yazınında konuyla ilgili yapılan derleme ve metasentez çalışmalarının sonuçlarına bakıldığında Kaya ve Koca'nın (2021) ve Bozkır ve Kanak'ın (2023) da yaptığı araştırma sonuçları ile karşılaştırıldığında araştırmayı destekleyici niteliktedir. Bu durum metafor araştırmaların metodolojik eğilimlerinin birbirine paralel olduğunu göstermektedir. Bu çalışmadan farklı olarak Kaya ve Koca'nın

(2021) yapmış olduğu okul kavramına ilişkin metafor metasentez çalışmalarına bakıldığında okul kavramına yönelik araştırmacıların önerilerini de incelemişlerdir. Sonucunda ise kapsamlı bir öneriler listesi sunmuşlardır. Bu çalışmaya araştırmaların öneriler kısmı dâhil edilmemiştir. Metafor çalışmalarının özel yeteneklilerin eğitimleri konusunda yol gösterici olmaları bakımından öneriler kısmı ayrıca incelenebilir. Bu çalışma Sönmez Ektem ve Özer Aytakin'in (2020) yaptığı derleme çalışması ile kıyaslandığında yayımlanan dergi, yayın dili, yayın yılı, yazar meslek, yazar sayısı ve yazarların cinsiyetlerine göre dağılımı ve metafor çalışmalarının yapıldığı şehirlere göre incelenmemiştir. Metafor çalışmalarının uygulandığı şehirlerin dâhil edilmemesi bu araştırmanın sınırlılıkları arasında sayılabilir. Fakat bu araştırmanın örneklem grubunun sadece dâhil edildiği metafor derleme çalışmasına literatürde rastlanmamıştır. Bu nedenden dolayı da ilk özelliği göstermektedir. Bu çalışmanın değişkenleri yapılmış olan metafor derleme ve metasentez çalışmalarıyla genel olarak benzerlik göstermektedir.

2018-2023 yılları arasında özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmalarında okul ve okul dersleri, okul öğretmenleri, pandemi döneminde hayatımıza giren uzaktan eğitim kavramı, ders dışı kavramlar hakkında metafor çalışmaları yapılmıştır. Metafor çalışmalarına bakıldığında daha çok araştırma makaleleri yazıldığı ancak yüksek lisans ve doktora tezi yazımının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bozkır ve Kanak (2023) tarafından yapılan metafor derleme çalışmasında ise 41 makale 9 tez çalışması örneklemelerini oluşturmuştur. Bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer özellik göstermiş ve metafor çalışmalarındaki eğilimin genellikle makaleler olduğu gözlemlenmiştir.

Gelecekte farklı konular üzerinde özel yetenekli çocuklarla tez çalışmalarının artırılması alan yazınına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmayla son 5 yılda özel yetenekli çocuklarla yapılmış metafor çalışmaları incelenmiştir. Hem daha önceki yılları hem de örneklemin genişletilerek özel yetenekli çocukların aileleri, öğretmenlerinin de dahil edilerek yapıldığı diğer metafor çalışmaları da katılarak derlemenin kapsamı genişletilebilir. Ayrıca günümüz teknolojik gelişmeleri, okul içi ve okul dışı, sosyal sorumluluklar konularının dâhil edildiği çalışmaların daha çok yapılması alan yazınına katkıda bulunacaktır.

Yazarlık Katkısı

Bu araştırmaya birinci yazar %50, ikinci yazar %50 katkı sağlamıştır.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (2004). Üstün Yetenekliler. Şirin, M., R., Kulaksızoğlu A. & Bilgili A., E., (Ed) *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Makaleler Kitabı* içinde, (127-154). Çocuk Vakfı Yayınları, Yayın No:64, İstanbul.
- Akça O. (2019). Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanı Öğrencilerin Müzik Kavramına Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 123-145.
- Arpacıoğlu, G. (2019). Üstün Yetenekli Resim Öğrencilerinin Sanatsal Düzenleme Öğelerine Yönelik Metaforik Algıları. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Arslan, M. M. & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 35(171), 100-108.
- Arslan, M. M. & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim*, 35(171), 100-108
- Aydeniz, A. (2022). Özel Yetenekli Öğrencilerin Okul Müdürü Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 5(1), 20-33.
- Babaoğlu Özdemir, B., Akkurt, N. D. & Babaoğlu, B. (2021). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilim ve Fen Bilimleri Kavramlarına Yönelik Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 114-127.
- Bolat, H. (2018). Değerlerimle Değerleniyorum Eğitsel Oyununun Metaforik Açısından İncelenmesi. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 1(1), 29-39.
- Bolat, H. (2020). Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezindeki ve Okuldaki Sosyal Bilimler Dersine Yönelik Metaforik Algıları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 1135-1144.

- Boydak Özcan, M., Karagözoğlu, A. A. & Yapıcı, Z. (2021). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin COVID-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları: Bir Metafor Analizi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 8(3), 319-342.
- Bozkır, K. & Kanak, M. (2023). Okul Öncesi Eğitim Alanında Yapılmış Metafor Çalışmalarının Gözden Geçirilmesi: Sistematik Bir Derleme. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 50-68.,
- Cımbız, A. T., Köksal, Ç., Köksal, M. & Cımbız, T. C. (2019). Özel Yetenekli Öğrencilerin "Ödev" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 19-31.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2013). *Research Methods in Education*. Routledge
- Cülha, A., Ateş, R. & Nazlı, K. (2018). Özel Yetenekli Öğrencilerin İdeal Öğretmene İlişkin Metaforları. *Harran Maarif Dergisi*, 3(1), 39-51.
- Dağlıoğlu, H. E. (2010). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yeterlikleri ve Özellikleri [Proficiency and Characteristics of Teachers in the Education of Gifted Children]. *Milli Eğitim*, 40(186), 72-83.
- Doğan, Ü. & Doğan, A. (2021). Bilim Sanat Merkezlerine Devam Eden Özel Yetenekli Öğrencilerin Müdür Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(39), 104-116.
- Duruğa, M. & Doğan, Ü. (2021). Özel Yetenekli Öğrencilerin Psikolojik Danışmana İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(39), 92-103.
- Ektem, I. S. & Aytekin, K. Ö. (2020). Eğitim Alanındaki Metafor Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(36), 1-38.
- Epçaçan, U., Pesen, A. & Üzüm, B. (2020). The School and SAC as Voiced in the Perceptions of Gifted Students. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(2), 299-327.
- Ergün, A., Ablak, S. & Uzun, A., (2022). Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Algıları. *New Era Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 7, 90-110.
- Girmen, P. (2007). İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gündüz Ocak, M. (2006). Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersi Almadan Önce ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkında Metaforlarının Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2).
- Kavruk, S. Z. & Seyitoğlu, M. N. (2022). Okul Öncesi Dönemde Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri, Tanınması ve Eğitimleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 7(2), 25-37.
- Keskin, M. & Özkan, M. (2022). 2053 Yılı Hedefleri Bağlamında Geleceğin Teknolojisine Yönelik Algıların Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi: Üstün Yetenekli Çocuklar Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 6(1), 291-315.
- Kılcan, B. (2019). *Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Koca, İ., Kaya, M. ve Gökçimen, S. (2020). Türkiye’de Okul Kavramına İlişkin Metafor Araştırmalarının Değerlendirilmesi: Bir Meta Sentez Çalışması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 15-26.
- Kocabaş, G. (2022). Özel Yetenekli Öğrencilerin Temel Fen Kavramlarına ve Fen Dersi Çalışmaya Yönelik Metaforik Algıları: Alanya BİLSEM Örneği, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Krippendorff, K. (2018). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Sage Publications.
- Kurnaz, A., Şentürk Barışık, C., & Kaynar, H. (2023). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Metaforik Algıları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3), 837-852.
- Kurt, A. & Melekoğlu, M. (2022). Özel Eğitim Alanında Tasarım Tabanlı Araştırma Yöntemiyle Desenlenmiş Çalışmalar: Bir Sistematik Derleme. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 1397-1422.
- Lasserson, T. J., Thomas, J. & Higgins, J. P. T. (2019). Starting a Review. In J. P. T. Higgins vd. (Eds), *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions* (2nd Edition) (pp. 3-12). Hoboken: Wiley-Blackwell
- MEB. (2018). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*.

- Nacaroğlu, O. & Mutlu, F. (2020). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Proje Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 992-1007.
- Oğuz, B. (2020). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Türkçe Öğretmeni ve Türkçe Dersine Yönelik Metaforik Algıları. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 80-91.
- Özalp Hamarta, H. K., Genç, M. A. & Danış, S. (2023). Özel Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eseri Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3), 1087-1107.
- Özsoy, Y. (2015). *Özel Yetenekli (Üstün Zekalı ve Yetenekli) Ortaokul Öğrencilerinde Yazma Kaygısı* (Order No. 29179986). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2700780837).
- Pekel, A. Ö., Hande, Y. & İlhan, E. L. (2019). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Spor Kavramına İlişkin Algılarının Çizme Yazma Tekniği ile İncelenmesi. *5. International Eurasian Congress on Natural Nutrition and Healty Life*, Ankara, Turkey.
- Pirim, B., Pektaş, S. & Göktaş, G. (2023). "Müzik...Gibidir": Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Metaforik Algıları.
- Rotigel, J. V. (2003). Understanding the Young Gifted Child: Guidelines for Parents, Families, Andeducators. *Early Childhood Education Journal*, 30(4), 209-214.
- Saban, A., (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Öğretmen" Kavramına İlişkin İleri Sürdükları Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A., Koçkeber, B. N. & Saban, A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Semerci, Ç. (2007). "Program Geliştirme" Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences*, 31(2).
- Su, Ş. (2021). Özel Yetenekli Öğrencilerin Tarih Dersine İlişkin Algı Düzeylerinin Metaforlarla İncelenmesi (BİLSEM Örneği). *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 400-414.
- Şahin, F. (2020). Türkiye'de Özel Yeteneklilerin Eğitimi: Politika Belgeleri ve Yasalar Bağlamında Bir Tartışma. *Yeni Türkiye*, 115, 63-76.
- Tarhan, D., Özdemir, D., Kılıç, Ş. & Akboğa, M. (2022). Pandemi Sürecinde Eğitim ve Eğitim Araçları Üzerine Özel Yetenekli Öğrencilerin Görüşleri. *Bilim Armonisi*, 5(1), 66-75.
- Uygur Yolçun, L. D. (2019). Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerinin Umut Kavramına Yönelik Algılarının Metaforla İncelenmesi.
- Üstün, A. & Deniz, K. (2023). Özel Yetenekli Öğrencilerin Rehberlik Hizmetleri ve Rehber Öğretmene İlişkin Algıları: Metafor Çalışması. *Social Sciences Studies Journal (SSSJJournal)*, 9(110), 6527-6540.
- Yam, Z., Çetinkaya, H. & Kurnaz, A. (2018). Özel Yetenekli Öğrencilerin "Gelecek" Kavramına İlişkin Algılarının Metaforik Olarak İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(1), 67-90.
- Yıldırım, E. (2019). Bilim Sanat Merkezi Resim Alanı Öğrencilerinin Güzel Sanatlar Lisesi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-19.
- Yıldırım, F. & Akyüz, S. (2023). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Çevrimiçi Öğrenme ve Çevrimiçi Ders Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi. *V. Uluslararası Çok Disiplinli Bilimsel Araştırmalar Halich Kongresi*, (İstanbul, Türkiye), 899-908.
- Yıldız, N. & Ateş, M. (2021). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Türkçe Derslerine İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi. *Turkish Studies-Educational Sciences*.